

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Tdo/58/2021
Identifikačné číslo spisu:	3508010410
Dátum vydania rozhodnutia:	24.08.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Pavol Farkaš
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:3508010410.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Pavla Farkaša a sudcov JUDr. Martiny Zeleňakovej a JUDr. Dušana Krč-Šeberu v trestnej veci obvineného T. U. R. pre zločin znásilnenia podľa § 199 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona, na neverejnom zasadnutí konanom 24. augusta 2022 v Bratislave, o dovolaní obvineného T. U. R. proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 25. januára 2021, sp. zn. 23To/70/2020, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného T. U. R. odmieta.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom (ďalej tiež „okresný súd“ alebo „súd prvého stupňa“) z 23. apríla 2020, sp. zn. 2T/286/2008 bol obvinený T. U. R. (ďalej tiež „obvinený“ alebo „dovolateľ“) uznaný za vinného zo spáchania zločinu znásilnenia podľa § 199 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, ktorého sa dopustil na skutkovom základe, že:

- dňa 21. decembra 2007 v čase medzi 00.00 hod. do 01.00 hod. v presne nezistenej búde na A. ulici v M. L. M. F. donútil násilím k súložiu ml. C. S. tak, že ju v búde začal bozkávať proti jej vôli, násilím ju hodil na matrace, robil s ňou čo chcel, rozopol jej bundu, siahal jej pod tričko, na čo ho poškodená odtlačala rukami, kopala ho, prosila ho, aby prestal, volala o pomoc, na čo obžalovaný pokračoval, následne jej dal facku a povedal jej, že ak neprestane kričať, bude to ešte horšie, poškodená prestala kričať, avšak sa snažila brániť tak, že obžalovaného odtlačala, no obžalovaný pokračoval v konaní a vyzliekol jej nohavice aj nohavičky, ktoré jej stiahol pod kolená, následne jej zdvihol nohy, proti jej vôli vnikol svojím pohlavným údom do jej pošvy, pričom poškodená bola ešte panna, došlo aj k ejakulácii u obžalovaného, po tomto poškodenej obžalovaný pustil nohy a odišiel.

Za to súd prvého stupňa obvinenému uložil podľa § 199 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 36 písm. l), § 37 písm. h), písm. m), § 38 ods. 2, ods. 4 ods. 8 Trestného zákona úhrnný a súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 11 (jedenásť) rokov, na výkon ktorého ho zaradil podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom strázenia. Súčasne

súd prvého stupňa podľa § 42 ods. 2 Trestného zákona zrušil výroky o treste uložené obvinenému právoplatným trestným rozkazom Okresného súdu Trnava zo 07. júna 2006, sp. zn. 6T/84/2006, právoplatným rozsudkom Okresného súdu Trnava z 27. februára 2007, sp. zn. 6T/134/2006, právoplatným trestným rozkazom Okresného súdu Piešťany z 13. mája 2008, sp. zn. 3T/62/2008, právoplatným trestným rozkazom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom z 29. septembra 2009, sp. zn. 2T/146/2008, právoplatným trestným rozkazom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom z 01. júla 2010, sp. zn. 2T/133/2008, právoplatným rozsudkom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom z 26. októbra 2012, sp. zn. 1T/256/2008 v časti výroku o úhrnnom a súhrnnom nepodmienečnom treste odňatia slobody vo výmere 30 (tridsať) mesiacov, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na zrušované výroky obsahovo nadväzujúce, pokiaľ vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad. Súd prvého stupňa uložil obvinenému taktiež podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona a § 42 ods. 1 Trestného zákona súhrnný trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá každého druhu vo výmere 7 (sedem) rokov.

Proti vyššie uvedenému rozsudku podal obvinený odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Trenčíne (ďalej tiež „krajský súd“) rozsudkom z 25. januára 2021, sp. zn. 23To/70/2020 tak, že podľa § 321 ods. 1 písm. d), písm. e), ods. 2 Trestného poriadku zrušil v napadnutom rozsudku súdu prvého stupňa výroky o uloženom súhrnnom treste odňatia slobody a o uloženom súhrnnom treste zákazu činnosti, ako aj výroky o zrušení skorších rozsudkov a sám podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku pri nezmenenom výroku o vine uložil obvinenému T. U. R. podľa § 199 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 37 písm. m), § 38 ods. 2, ods. 4 Trestného zákona a § 39 ods. 1, ods. 3 písm. d) Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 5 (päť) rokov. Krajský súd obvineného na výkon uloženého trestu odňatia slobody zaradil podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. Výrok o vine súdu prvého stupňa zostal nedotknutý.

Proti rozsudku krajského súdu podal obvinený dovolanie prostredníctvom obhajcu Mgr. Milana Sadloňa, a to z dovolacích dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c), písm. i) Trestného poriadku, t. j. že napadnutím rozhodnutím malo byť zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu a že dovolaním napadnutý rozsudok má byť založený na nesprávnom právnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

Ako vadu naplňujúcu dovolací dôvod zásadného porušenia práva na obhajobu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, obvinený namietol, že v prípravnom konaní po vznesení obvinenia a v čase, keď boli dané dôvody pre jeho povinnú obhajobu (obvinený bol vo väzbe v inej trestnej veci v Českej republike; § 37 ods. 1 písm. a/ Trestného poriadku), nebola o vykonávaných úkonoch trestného konania upovedomená jeho ustanovená obhajkyňa. Ďalej podľa názoru obvineného, vyššie uvedený dovolací dôvod spočívajúci v zásadnom porušení práva na obhajobu, má naplňovať skutočnosť, že znalecký posudok pre psychologické posúdenie, toho času maloletej poškodenej, bol vypracovaný znalkyňou PhDr. Elenou Fusekovou zapísanou v odbore psychológia, odvetvie klinická psychológia (kód 340200), a nie v odvetví klinická psychológia detí (kód 340100). Porušenie práva na spravodlivý proces obvinený namietal aj v súvislosti s procesom predbežného prejednávania obžaloby podľa § 243 Trestného poriadku, kedy namietal oklieštenie práv obhajcu. Napokon obvinený namietal, že v základnom konaní malo byť porušené jeho právo na tlmočníka a prekladateľa v zmysle § 2 ods. 20 Trestného poriadku. Ďalší dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, t. j. že napadnuté rozhodnutie je založené na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, obvinený nachádza v tom, že v jeho prípade malo byť pri ukladaní trestu použité ustanovenie § 42 ods. 1 Trestného zákona, a teda mal mu byť uložený súhrnný trest s ohľadom na jeho predchádzajúce odsúdenia. Obvinený vo svojom podaní zo 06. júla 2021 ako zásadné porušenie práva na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku označil skutočnosť, že v prípravnom konaní nemal byť poučený o povinnej obhajobe, ako obvinenému v prvotnej fáze prípravného konania mu nemal byť ustanovený obhajca a „údajná“ obhajkyňa „ex offio“ JUDr. Katarína Hunčíková nebola upovedomená o výsluchu svedka J.. N.. Ďalej obvinený namietol, že po vznesení obvinenia nemali byť opätovne (okrem svedkov L.. A., Q.. B., W.. L.) vypočutí ďalší svedkovia. Proti znaleckému posudku znalkyne PhDr. Eleny Fusekovej namietol, že uvedená znalkyňa nebola po opakovaní dokazovania, vypočutá súdom (znalkyňa v priebehu konania

zomrela - pozn. dovolacieho súdu), znalkyňa pri vypracovaní svojho posudku vychádzala aj z obsahu zápisníc o výsluchoch svedkov z obdobia pred vznesením obvinenia dovolateľovi a jeho podkladom mala byť výpoveď A. N., ktorý je pre obvineného neznámou osobou. Výsluch svedka J. N. v prípravnom konaní mal byť podľa názoru obvineného taktiež vykonaný nezákonne, pretože o ňom nebola vyrozumená jeho „ex offio“ obhajkyňa JUDr. Katarína Hunčíková. Záverom svojho dovolania poukázal na obsah v jeho mene podaných odvolaní a vytýkal súdu prvého stupňa, že sa nedostatočne zaoberal jeho námietkami a to, že maloletá poškodená v čase skutku konzumovala alkohol, že bola zamestnaná u pani D., pričom sa snažil spochybniť skutkovú okolnosť, že mal vedomosť o tom, že poškodená bola v čase skutku mladistvá, teda neprekročila ešte 18 rokov veku svojho života. Obvinený ďalej namietol, že podľa obžaloby mal byť vypočutý ako svedok aj otec poškodenej, ktorý však nebol predvolaný a ani v konaní nevypovedal (prokurátor v obžalobe nenavrhol výsluch predmetného svedka - pozn. dovolacieho súdu). Napokon obvinený mal byť „ukrátený o svedka B.“ tým, že jeho návrh na vykonanie dokazovania bol pre nadbytočnosť súdom prvého stupňa zamietnutý.

Obvinený z vyššie uvedených dôvodov navrhol, aby dovolací súd rozsudkom vyslovil porušenie zákona v ustanoveniach § 2 ods. 9, § 14, § 20 a § 42 Trestného zákona v jeho neprospech, rozsudok krajského a okresného súdu zrušil, zrušil aj ďalšie rozhodnutia na zrušované rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením stratili podklad a okresnému súdu prikázal, aby jeho trestnú vec znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu obvineného sa písomne vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Nové Mesto nad Váhom (ďalej tiež „prokurátor“). Vo svojom vyjadrení uviedol, že pokiaľ ide o namietané zásadné porušenie práva na obhajobu, tak obvinený bol poučený o jeho právach v súvislosti s jeho povinnou obhajobou v prípravnom konaní, keď poučenie v zmysle § 37 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku bolo súčasťou uznesenia o vznesení obvinenia, ktoré mu bolo doručené do väznice Plzeň. Taktiež nie je pravdou, že by obvinenému nebola ustanovená „ex offio“ obhajkyňa JUDr. Katarína Hunčíková, ktorá bola obvinenému ustanovená opatrením súdu prvého stupňa z 13. marca 2008, sp. zn. 0Tp/718/2008, a krátko na to bolo opatrením súdu prvého stupňa zo 04. apríla 2008, sp. zn. 0T/718/2008 zrušené jej ustanovenie, pretože obvinený bol prepustený z väzby na slobodu a pominuli dôvody jeho povinnej obhajoby. Prokurátor k námietke obvineného vo vzťahu k znaleckému posudku PhDr. Eleny Fusekovej poukázal na jej vyhlásenie o atestácii, a teda spôsobilosti odborne psychologicky vyšetrovať aj deti a mladistvých. Pokiaľ ide o námietku obvineného ohľadne porušenia práva na tlmočníka a prekladateľa, prokurátor poukázal na rozhodnutia súdu prvého stupňa, ktorý najskôr potom čo obvinený uviedol, že neovláda slovenský jazyk, pribral do konania tlmočníka zo slovenského jazyka do rómskeho jazyka a naopak, avšak keď zistil, že obvinený ovláda slovenský jazyk slovom a písmom (v slovenskom jazyku študoval, rozprával, čo bolo potvrdené aj Reedukačným centrom Sološnica a písal podania adresované štátnym orgánom), pribratie tlmočníka do konania zrušil. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, prokurátor poukázal na odôvodnenie dovolania generálneho prokurátora. Prokurátor záverom svojho vyjadrenia poukázal na to, že vina obvineného zo znásilnenia poškodenej bola konštatovaná na podklade vierohodnej výpovede poškodenej, ktorej vierohodnosť bola potvrdená aj závermi psychologického posudku, zatiaľ čo v prípade obvineného sa jedná o osobu s dissociálnou poruchou osobnosti, ktorá po požití alkoholu má agresívne prejavy, vrátane sexuálnej agresivity. Obvinený bol v konaní ako páchatel' jednoznačne a bez akýchkoľvek pochybností opoznaný aj v rámci vykonanej rekognície. Súčasne výpoveď poškodenej o jej znásilnení je nepriamo potvrdená aj výpoveďami ďalších svedkov, a to Q. B. a J. N., ktorý v priebehu konania zomrel, a ktorého výpoveď z prípravného konania bola v súlade s ustanovením § 263 ods. 3 písm. a) Trestného poriadku na hlavnom pojednávaní ako dôkaz prečítaná. Prokurátor z vyššie uvedených dôvodov navrhol, aby dovolací súd dovolanie obvineného odmietol podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, pretože je zrejmé, že nie sú naplnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

K stanovisku prokurátora k dovolaniu obvineného sa obvinený a ani jeho obhajca do konania nariadeného verejného zasadnutia dovolacieho súdu, písomne bližšie nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku)

pred vydaním rozhodnutia o dovolaní posúdil naplnenie procesných podmienok pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), osobou oprávnenou na jeho podanie [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku) a na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku). Zistil ďalej, že dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku), a že obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku).

Najvyšší súd Slovenskej republiky však zároveň dospel k záveru, že podané dovolanie obvineného T. U. R. je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, nakoľko je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku [§ 382 písm. c) Trestného poriadku].

V prvom rade sa žiada uviesť, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným a záväzným rozhodnutiam súdov predstavuje výrazný zásah do právnej istoty a stability právnych vzťahov v právnom štáte. Aj z uvedeného dôvodu je dovolanie určené k náprave najzásadnejších a zákonom taxatívne vymedzených procesných a hmotnoprávných väd, ktoré by svojimi dôsledkami mohli zásadne ovplyvniť trestné konanie, respektíve jeho procesný výsledok. Dovolanie nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili sudy prvého a druhého stupňa [primerane rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovisk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) pod číslom 57/2007].

Jednotlivé dovolacie dôvody [§ 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku], ktoré môže dovolateľ uplatňovať, sú vymedzené taxatívne a podstatne užšie ako dôvody zakotvené v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní, aby sa príliš širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nenarušovala právna istota. Dovolanie teda nezakladá ďalšiu riadnu opravnú inštanciu a nepredstavuje „ďalšie odvolanie“. (primerane napríklad uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Tdo/67/2018, 4Tdo/17/2019, 4Tdo/23/2019, 5Tdo/85/2017, 5Tdo/7/2020).

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Najvyšší súd k dovolaciemu dôvodu uplatnenému obvineným podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku považuje za potrebné vo všeobecnosti uviesť, že právo na obhajobu patrí k základným atribútom spravodlivého procesu, zabezpečuje rovnosť zbraní medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom na druhej strane. Je jedným zo základných práv obvineného, ktoré je zakotvené v článku 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a článku 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a zásada práva na obhajobu je upravená aj v ustanovení § 2 ods. 9 Trestného poriadku. Podstatou práva na obhajobu je zabezpečiť obhajovanie práv obvineného tak, aby v konaní boli objasnené všetky skutočnosti svedčiace v prospech obvineného, aby páchatel bol odsúdený len za to, čo spáchal. Zákon pre uplatnenie tohto dovolacieho dôvodu vyžaduje „zásadné“ porušenie práva na obhajobu (teda nie akékoľvek porušenie práva na obhajobu).

Pokiaľ obvinený v súvislosti s vyššie uvedeným dôvodom poukazoval na vady, ktoré mali nastať na počiatku prípravného konania a v súvislosti s jeho povinnou obhajobou JUDr. Katarínou Hunčíkovou, nakoľko bol v inej trestnej veci vo väzbe v Českej republike, tak ním namietané vady sú z hľadiska materiálneho naplnenia pojmu zásadného porušenia práva na obhajobu, namietané neopodstatnene. Totiž v krátkom časovom rámci ustanovenia „ex offio“ obhajkyne obvinenému (od 13. apríla 2008 do 04. apríla 2008) neboli vykonávané žiadne úkony trestného konania (napr. výsluchy svedkov), a preto nebolo potrebné, konkrétne o výsluchu svedka J.. N. obhajkyňu upovedomovať, tak ako to namietal obvinený, keďže výsluch svedka A. N. a ani žiadneho iného svedka nebol realizovaný v časovom rámci ustanovenia JUDr. Kataríny Hunčíkovej za obhajkyňu obvineného. Taktiež i námietka, že nemal byť poučený o svojich právach v súvislosti so vznikom dôvodu pre jeho povinnú obhajobu je namietaná neopodstatnene tak, ako správne poukázal prokurátor v jeho vyjadrení k dovolaniu, nakoľko obvinený

bol poučený prostredníctvom jemu doručeného uznesenia o vznesení obvinenia, ktoré poučenie o dôvodoch a následkoch spojených s povinnou obhajobou podľa § 37 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku obsahovalo.

Pokiaľ obvinený v dovolaní opakoval svoju argumentáciu z fázy konania po podaní obžaloby a otázku, či obžaloba môže byť opretá aj o svedecké výpovede vykonané pred vznesením obvinenia, tak k tejto otázke a k zachovaniu zásady kontradiktórnosti trestného konania dovolací súd v podrobnostiach poukazuje na stanovisko trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky publikované ako S 30/2010 v Zbierke stanovísk NS SR a rozhodnutí súdov SR (ďalej tiež „Zbierka stanovísk a rozhodnutí“), podľa ktorého na kritickú previerku výpovede svedka postačuje, ak je výsluch svedka vykonaný v prítomnosti obvineného alebo jeho obhajcu v rámci konania pred súdom (bližšie viď S 30/2010), pričom takýto postup je v súlade so zásadou konradiktórneho procesu a právom na spravodlivý proces. V trestnej veci obvineného vyššie uvedený postup bol dodržaný, keďže svedkovia B. S., Q. B., W. L., L. A., L. W. a poškodená vypovedali ako svedkovia aj v konaní pred súdom, počas ktorého mala obhajoba nielen možnosť, ale aj využila svoje právo klásť svedkom otázky, čím bola naplnená zásada konradiktórnosti trestného konania a právo na spravodlivý proces.

Taktiež zásadným porušením práva obvineného na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nie je skutočnosť, že súd prvého stupňa v súlade so zákonom podľa § 273 ods. 2 Trestného poriadku odmietol pre nadbytočnosť vykonať dokazovanie prehratím zvukového záznamu z výsluchu svedka B. V tejto súvislosti poukazuje na publikované rozhodnutie R 14/2015-II v Zbierke stanovísk a rozhodnutí, v ktorom sa konštatuje, že: „Za porušenie práva na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 Trestného poriadku, respektíve pri uplatnení oprávnenia podľa § 2 ods. 11 Trestného poriadku“. Zároveň dovolací súd zdôrazňuje, že obvinený v rozsudku súdu prvého stupňa (na strane 11) v súlade s judikatúrou (R 116/2014) dostal plnohodnotnú a podrobnú odpoveď z akého dôvodu súd prvého stupňa vyhodnotil jeho návrh na vykonanie dokazovania prehratím zvukového záznamu výpovede svedka B. ako nadbytočný.

Obvineným namietaná vada v podobe údajného porušenia práva na tlmočníka (§ 2 ods. 20 Trestného poriadku), keď súd prvého stupňa zrušil v základnom trestnom konaní pribratie tlmočníka do rómskeho jazyka, taktiež nepredstavuje zásadné porušenie práva na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. V prípade obvineného totiž súd prvého stupňa dospel k záveru, že obvinený nepravdivo vyhlásil, že slovenský jazyk neovláda, keď súd mal aj na podklade objektívnych dôkazov preukázané, že slovenský jazyk ovláda tak slovom, ako aj písmom, a preto rozhodnutie o pribratí tlmočníka zrušil. Daný záver má dovolací súd za zákonný a vecne správny, nakoľko v základnom konaní bolo objektívne preukázané, že obvinený nie je nositeľom práva na tlmočníka (ovláda slovenský jazyk) a zároveň, že toto právo priznávané Trestným poriadkom používa na iný účel ako sleduje zákon (procesné obštrukcie), a preto mu súdy správne nepriznali právo, ktoré mu neprináležalo.

Obvineným namietané vady smerujúce proti znaleckému posudku znalkyne z odboru - psychológie, odvetvia - klinická psychológia dospelých č. 16/2008 PhDr. Eleny Fusekovej svojím obsahom taktiež nenapĺňajú dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, ale najbližšie majú k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku. K výkladu ustanovenia § 385 ods. 1 Trestného poriadku vo vzťahu k otázke viazanosti dovolacieho súdu vadami vytýkanými v dovolaní, a nie namietanými dovolacími dôvodmi, viď R 120/2012-I. publikované Zbierke stanovísk a rozhodnutí.

Podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Podľa § 152 ods. 1 Trestného poriadku, na ustanovenie znalca, spôsobilosť na túto funkciu a vylúčenie z nej, o práve na odoprieť vykonanie znaleckého posudku, o sľube znalca pred vykonaním znaleckej

činnosti, o pribratí konzultanta, ako aj o náhrade hotových výdavkov a o odmene za znalecký úkon sa vzťahujú osobitné predpisy.

Podľa § 12 ods. 1 zákona č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení ďalších predpisov v znení účinnom do 31. decembra 2008, znalec, tlmočník alebo prekladateľ zapísaný v zozname nesmie bezdôvodne odmietnuť vykonať úkon.

Podľa § 12 ods. 2 písm. b) zákona č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch v znení a o zmene a doplnení ďalších predpisov, v znení účinnom do 31. decembra 2008, znalec, tlmočník alebo prekladateľ zapísaný v zozname je oprávnený odmietnuť vykonanie úkonu, len ak, nie je zapísaný v odbore alebo v odvetví, v ktorom je potrebné úkon vykonať.

Podľa vyššie citovaného ustanovenia § 152 ods. 1 Trestného poriadku, na ustanovenie znalca, jeho spôsobilosť na túto funkciu a iné, sa vzťahuje osobitný zákon, ktorým je zákon č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení iných zákonov. V predmetnej trestnej veci nebola sporná otázka, či znalkyňu PhDr. Eleny Fusekovú pribral do konania oprávnený orgán, ale otázka, či znalecký úkon môže súdu poskytnúť aj osoba síce zapísaná v zozname znalcov v odbore psychológia, odvetvie klinická psychológia dospelých, ale nie v odvetví klinická psychológia detí, keďže v konaní bolo potrebné psychologicky vyšetriť maloletú poškodenú. V tejto súvislosti dovolací súd dodáva, že v čase pribratia znalkyne do konania platné ustanovenie § 12 ods. 1 a § 12 ods. 2 písm. b) zákona č. 382/2004 Z. z. neukladalo znalkyni povinnosť, ale oprávnenie odmietnuť vykonanie znaleckého úkonu, ak by nebola zapísaná v príslušnom odvetví, v ktorom má vykonať znalecký úkon (v danom prípade v odvetví - klinická psychológia detí) a zároveň pre znalkyňu platil zákaz bezdôvodného odmietnutia vykonania znaleckého úkonu. Do konania pribratá znalkyňa PhDr. Elena Fuseková, oprávnenie odmietnuť vykonanie znaleckého úkonu - psychologického vyšetrenia mladistvej poškodenej neodmietla, keďže v závere posudku uviedla, že na podklade svojej odbornej atestácie z klinickej psychológie a vzhľadom na ňou vykonávanú klinickú prax, je odborne spôsobilá vykonávať aj psychologické vyšetrenia detí a mladistvých. Z uvedeného je preto zrejmé, že znalecký posudok PhDr. Eleny Fusekovej bol vypracovaný subjektom na to oprávneným v súlade v tom čase platným zákonom č. 382/2004 Z. z., a ktorý bol aj na podklade odbornej atestácie z klinickej psychológie, vykonávanej klinickej praxe a zápisu v zozname znalcov v odbore psychológia a odvetví klinická psychológia dospelých, odborne spôsobilý vykonať psychologické vyšetrenie mladistvej poškodenej, i keď nebol ešte zapísaný aj v zozname znalcov, v odvetví klinická psychológia detí (do odvetvia klinická psychológia detí bola znalkyňa neskôr zapísaná po vypracovaní posudku - pozn. dovolacieho súdu). Zároveň s ohľadom na okolnosť, že znalkyňa PhDr. Elena Fuseková v priebehu konania zomrela, tak prečítanie záverov jej znaleckého posudku s použitím procesnej analógie v zmysle § 263 ods. 3 písm. a) Trestného poriadku a zachovania možnosti strán vyjadriť sa k predmetným záverom, vyššie uvedený spôsob vykonania dôkazu pokladá aj dovolací súd za zákonný.

Pokiaľ obvinený vo vzťahu k znaleckému posudku PhDr. Eleny Fusekovej namietal, že pri jeho koncipovaní mala znalkyňa nezákonne vychádzať aj z obsahu zápisníc o výsluchoch svedkov spísaných pred vznesením obvinenia, tak uvedená námietka je neopodstatnená z hľadiska dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku. Znalec pri príprave svojho posudku v prípravnom konaní má a môže vychádzať zo všetkých dovtedy legálne získaných dôkazov, a teda aj z výpovedí svedkov pred vznesením obvinenia. V prípade, ak by sa jednalo o svedeckú výpoveď neskôr obvinenej osoby, ani následná procesná nespôsobilosť svedeckej výpovede ako dôkazu (ktorá by bola zároveň podkladom pre znalecký posudok), tak uvedená procesná nespôsobilosť (nepoužiteľnosť, nie nezákonnosť) svedeckej výpovede neskôr obvineného, nespôsobuje bez ďalšieho aj nezákonnosť znaleckého posudku (pozri R 24/2020).

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie situácia spočívajúca v tom, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiaden trestný čin, alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu, alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný- podradený pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dôvodu (primerane napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Tdo/29/2018, 2Tdo/6/2019, 5Tdo/48/2018).

Ustanovenie § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku slúži výlučne na nápravu hmotnoprávných chýb a jeho znenie za bodkočiarkou vylučuje možnosť úspešne sa domáhať preskúmania skutkových zistení (pozri R 57/2007-II, R 47/2008, S 3/2011), teda vylučuje možnosť právne účinne namietat', že zistenie skutku (skutkový stav) vyjadrené v tzv. skutkovej vete rozsudku je nesprávne alebo neúplné alebo vzišlo z nesprávneho hodnotenia vykonaných dôkazov. Námietky obvineného, že súdy v základnom konaní sa nedostatočne zaoberali s jeho poukazom na konzumáciu alkoholu poškodenou v čase skutku, jeho tvrdením, že mala byť zamestnaná v papiernictve u pani D. a spochybňovaním jeho vedomosti o veku mladistvej poškodenej, uvedené námietky obvineného nenapĺňajú vyššie uvedený dovolací dôvod a ani žiaden iný. Pokiaľ obvinený namietal, že dovolaním napadnuté rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia (§ 42 Trestného zákona) a teda, že v jeho veci mu mal byť uložený súhrnný trest, tak k uvedenej argumentácii dovolací súd dodáva, že je taktiež neopodstatnená.

Dovolací súd v tejto súvislosti konštatuje, že krajský súd v danej veci správne dospel k záveru, že súd prvého stupňa porušil ustanovenia Trestného zákona o ukladaní súhrnného trestu a pochybenie súdu prvého stupňa sám napravil, nakoľko u obvineného neprichádza do úvahy ukladanie súhrnného trestu v zmysle ustanovenia § 42 ods. 1 Trestného zákona.

Podľa § 42 ods. 1 Trestného zákona ak súd odsudzuje páchateľa za trestný čin, ktorý spáchal skôr, ako bol súdom prvého stupňa vyhlásený odsudzujúci rozsudok za iný jeho trestný čin, uloží mu súhrnný trest podľa zásad na uloženie úhrnného trestu.

Najvyšší súd v predmetnej trestnej veci konštatuje, že krajský súd vzhľadom na rôznorodú a viacpočetnú trestnú minulosť obvineného (obvinený má 30 záznamov v jeho odpise z registra trestov), po prieskume pripojených spisov a rozhodnutí v iných trestných veciach obvineného správne ustálil, že vo vzťahu ku skúmaniu, či sú splnené zákonné podmienky na ukladanie súhrnného trestu, je dôležité časové obdobie ohraničené dňom 21. novembra 2006 (začiatok) a dňom 31. júla 2008 (koniec). Táto skutočnosť vyplýva z toho, že predmetný skutok v posudzovanej veci bol spáchaný 21. decembra 2007, pričom jemu predchádzajúci trestný rozkaz Okresného súdu Trnava vo veci vedenej pod sp. zn. 6T/134/2006, bol obvinenému doručený 21. novembra 2006 a po ňom nasledujúci trestný rozkaz Okresného súdu Piešťany vo veci vedenej pod sp. zn. 3T/62/2008, bol mu doručený 31. júla 2008. Súčasne je treba dodať, že trestný rozkaz má rovnakú povahu ako odsudzujúci rozsudok a účinky spojené s vyhlásením rozsudku nastávajú až doručením trestného rozkazu obvinenému.

Rovnako správne krajský súd zistil, že vo vyššie určenom časovom období okrem predmetného skutku v tejto veci z 21. decembra 2007, sa obvinený dňa 01. decembra 2007 dopustil skutku právne kvalifikovaného ako prečin krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. c) Trestného zákona a dňa 03. januára 2008 skutku právne kvalifikovaného ako prečin výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Trestného zákona. Za tieto dva trestné činy bol obvinený uznaný vinným rozsudkom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom z 26. apríla 2020, sp. zn. 1T/298/2008 (tento bol v tej istej veci zrušený rozhodnutím Krajského súdu v Trenčíne z 08. apríla 2013) s tým, že bolo u neho upustené od uloženia súhrnného trestu vzhľadom na odsúdenie obvineného v trestnej veci Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom, vedenej pod sp. zn. 1T/256/2008. Uvedené upustenie od uloženia súhrnného trestu bolo zrušené rozsudkom Okresného súdu Piešťany vo veci vedenej pod sp. zn. 2T/147/2013 z 01. júna 2015, ktorý ukladal súhrnný trest.

V sieti tejto situácie vo vzťahu k otázke ukladania súhrnného trestu obvinenému, krajský súd správne zistil, že v danom prípade nebolo možné ukladať súhrnný trest, pretože vo vzťahu k trestným činom spáchaným v dňoch 01. decembra 2007 a 03. januára 2008, ku ktorým by inak bolo možné ukladať súhrnný trest, tento nebolo možné uložiť, pretože prvým rozhodným rozsudkom (rozsudok Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom, sp. zn. 1T/298/2008) bolo upustené od uloženia súhrnného trestu za trestné činy spáchané obvineným 01. decembra 2007 a 03. januára 2008. Rovnako správne krajský súd zistil, že všetky ostatné trestné činy obvinený spáchal buď pred 21. novembrom 2006 (okamih doručenia trestného rozkazu Okresného súdu Trnava, sp. zn. 6T/134/2006 obvineným) alebo až po 31. júli 2008 (okamih doručenia trestného rozkazu Okresného súdu Piešťany, sp. zn. 3T/62/2008 obvineným).

Pokiaľ ide o namietaný rozsudok Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom z 26. októbra 2012, sp. zn. 1T/256/2008, ktorým bol obvinenému uložený úhrnný a súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 30 mesiacov, pričom týmto rozsudkom boli zrušené tresty v 5-tich trestných veciach obvineného, a to tresty uložené trestným rozkazom Okresného súdu Trnava, sp. zn. 6T/84/2006, trestným rozkazom Okresného súdu Trnava, sp. zn. 6T/134/2006, trestným rozkazom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom, sp. zn. 2T/146/2008, trestným rozkazom Okresného súdu Piešťany, sp. zn. 3T/62/2008 a trestným rozkazom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom, sp. zn. 2T/133/2008, najvyšší súd konštatuje, že v tejto veci bol ukladán súhrnný trest za trestné činy, ktoré obvinený spáchal pred 21. novembrom 2006, teda v danom prípade nemôže ísť o súbeh trestných činov, keďže skutok v tejto trestnej veci spáchaný 21. decembra 2007, je potrebné považovať za recidívu trestnej činnosti obvineného, nakoľko rozhodujúcou skutočnosťou a tzv. „deliacou čiarou“ je práve okamih doručenia trestného rozkazu Okresného súdu Trnava, sp. zn. 6T/134/2006 do vlastných rúk obvinenému dňa 21. novembra 2006. V danom prípade teda nešlo o zbíhajúcu sa jeho trestnú činnosť.

Najvyšší súd už len okrajovo dodáva, že krajský súd taktiež správne dospel k záveru, že v tejto trestnej veci neprichádzalo do úvahy ani ukladanie súhrnného trestu zákazu činnosti, ktorý bol obvinenému uložený rozsudkom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom z 26. októbra 2012, sp. zn. 1T/256/2008.

Vzhľadom na to, že dovolateľ T. U. R. vytýkanými vadami, ktoré uviedol vo svojom dovolaní, nenaplnil dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky jeho dovolanie na neverejnom zasadnutí podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je opravný prostriedok prípustný.